

nota

TER BESLUITVORMING

Aan: MOCW

Primair Onderwijs

Van

Persoonsgegevens

Datum

30 juni 2023

Referentie

38834798

Bijlagen

1. Visiebrief Digitalisering
2. Visualisatie Visiebrief
3. Rapport Digitaal afstandsonderwijs in het primair onderwijs

Visiebrief Digitalisering funderend onderwijs

Aanleiding

Bijgevoegd vindt u de laatste versie van de visiebrief digitalisering. Deze brief is als volgt tot stand gekomen:

- Op 19 januari heeft oud-minister Wiersma verzocht om een visiebrief digitalisering voor het funderend onderwijs uit te werken. Hij heeft de Tweede Kamer toegezegd deze voor de zomer aan te bieden.
- Op 30 mei heeft een brainstormsessie plaatsgevonden met oud-minister Wiersma over de lijn van de brief. Daarin verzocht hij de passage over (generatieve) AI vanuit het perspectief van de leraar te benaderen en meer duiding te geven aan het speelveld en wat we van andere partijen vragen. Ook is op zijn verzoek gewerkt aan het digitaliseren van een visualisatie die we voor de brainstormsessie hadden voorbereid.
- Een conceptversie van de brief is op 15 juni door oud-minister Wiersma inhoudelijk geaccordeerd. Daarbij verzocht hij om bij de moties de namen en partijen van Kamerleden uniform te vermelden.
- In deze laatste versie zijn de moties verhelderd en de inbreng van externe partijen verwerkt, voor zover deze passen binnen de inhoudelijk geaccordeerde lijn. In de formuleringen is rekening gehouden met het vertrek van oud-minister Wiersma.
- Met MOCW is afgesproken dat de Kamer de afspraken m.b.t. mobiele telefoons in een aparte brief ontvangt. De brief over mobiele telefoons en de visiebrief gaan gelijktijdig naar de Kamer. In de visiebrief is een korte verwijzing naar de afspraken over mobieltjes opgenomen (paginanummer 10, voetnoot 27 in de visiebrief).
- De lakversie van de beslisnota wordt na akkoord van DG toegevoegd aan de stukken.

Beslispunten

- Bent u akkoord met het verzenden van de visiebrief aan de Tweede Kamer?

Geadviseerd besluit

- We adviseren u om akkoord te gaan met verzending van de brief aan de Tweede Kamer.

Kernpunten

Inhoudelijk

- Digitalisering heeft in toenemende mate impact op het onderwijs en de ontwikkelingen gaan snel. Er liggen kansen om de leeropbrengsten van

leerlingen te verhogen en de werkdruk van leraren te verlagen. Dat gaat niet vanzelf goed. Met deze brief en agenda markeren we een volgende stap waarin OCW in samenhang stuurt op digitalisering, proactief handelt en anticipeert op risico's, en leraren en scholen waar nodig actief ondersteunt. Zodat iedere leerling de kans krijgt om op een veilige en verantwoorde manier de vruchten te plukken van de kansen die digitalisering biedt.

- Een duidelijkere betrokkenheid van OCW is van belang om kansen van digitalisering te benutten en risico's te beperken. Leraren en scholen zien zich in toenemende mate geconfronteerd met de schaduwzijden van onvolkomen marktwerking en een groeiende afhankelijkheid van grote internationale techbedrijven. Met korte termijn leveringsproblemen en lange termijn risico's als verschraving van het aanbod, prijsverhogingen en risico's voor belangrijke waarden als autonomie en veiligheid tot gevolg.
- Om digitalisering in dienst te stellen van kwalitatief goed onderwijs met gelijke kansen voor iedere leerling is het nodig dat we de leraar centraal stellen en in samenhang werken aan vier speerpunten. Het is nodig dat de leraar:
  1. de ruimte krijgt om te leren en innoveren én waar nodig het gebruik van technologie kan begrenzen;
  2. kan vertrouwen op eigen digitale vaardigheden;
  3. beschikt over een rijk aanbod van kwalitatief goede en betaalbare (digitale) leer- en hulpmiddelen;
  4. kan rekenen op een goede, veilige en toekomstvaste infrastructuur.
- De brief bevat een uitwerking van deze visie en acties om de speerpunten te realiseren.

Toelichting

'Politieke context':

In de brief worden de volgende moties en toezeggingen afgedaan:

- Motie Bisschop over het verkennen op welke wijze de nadelen van het licentie-foliosysteem verholpen kunnen worden.
- Motie De Hoop c.s. over in kaart brengen welke gemeenten voorzieningen hebben om kinderen waarvan de ouders onder 120% van het wettelijk bestaansminimum verdienen van digitale lesmiddelen (laptops en tablets) te voorzien.
- Toezegging evaluatie Wet Gratis Schoolboeken inclusief de bekostiging van devices: is in 2021 opgeleverd, de beleidsreactie is onderdeel van deze brief.
- Toezegging publiek-private afspraken om continuïteit levering leermiddelen te borgen: afgelopen jaar kregen scholen te maken met leveringsproblemen. OCW ziet erop toe dat onderwijs en marktpartijen afspraken maken om de continuïteit te garanderen, zijn in april tot stand gekomen.
- Toezegging voortgang programma Digitaal Veilig Funderend Onderwijs: in juli 2022 is een structurele investering van €6 mln per jaar in digitale veiligheid van het funderend onderwijs aangekondigd, samen met een aantal maatregelen. De brief bevat de voortgang van het programma.

Daarnaast informeert u de Kamer over de voortgang op de volgende moties en toezeggingen:

- Motie El Yassini/Van Baarle over een plan om instellingen van primair en voortgezet onderwijs veel beter te laten aansluiten bij SIVON;
- Motie-Van Baarle over pleiten voor ontwikkeling van op publieke waarden gestoelde Europese alternatieven voor onderwijsproducten en -diensten van big tech;
- Motie Dekker-Abdulaziz/Van Meenen over een AI-strategie ontwikkelen met betrekking tot de impact van AI op het onderwijs en motie Dekker-Abdulaziz over het ontwikkelen van een integrale visie over de inzet, het potentieel en de risico's van nieuwe AI-producten.
- Motie Peters die regering vraagt te onderzoeken op welke wijze wetenschappelijke onderbouwing en gebruikerservaringen van leermiddelen transparant en inzichtelijk gemaakt kunnen worden voor leraren en de Kamer hierover te informeren.
- Toezegging: voor het einde van het jaar wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitwerking van digitaal onderwijs (digitale school).

'Financiële/juridische overwegingen':

- De basis van de agenda is lopend beleid.
- De agenda bevat op onderdelen een modernisering van het juridisch kader. Inzet is om deze onderdelen na de zomer in samenhang uit te werken, zodat regulering, toezicht, handhaving en ondersteuning goed op elkaar worden afgestemd en toekomstbestendig ingericht.

'Krachtenveld':

- Partijen in het veld kijken naar OCW om een regierol te nemen op dit vraagstuk en stellen zich constructief op.
- De Inspectie, PO-raad en de VO-Raad onderschrijven de hoofdlijnen van deze brief.
- De PO-Raad en VO-raad hebben aandacht gevraagd voor enkele thema's, waarvan de volgende zijn meegenomen in deze versie van de brief:
  - de rol van bestuurders en schoolleiders in de digitale transitie;
  - aandacht voor vaardigheden van actieve docenten;
  - de problemen die worden ervaren op de leermiddelenmarkt;
- SIVON heeft aandacht gevraagd voor publieke regie en suggesties meegegeven om de bijdrage die zij hieraan leveren duidelijker over het voetlicht te brengen. Deze suggesties hebben we overgenomen en het belang dat OCW hieraan hecht onderschreven.
- Ten aanzien van de motie om zoveel mogelijk instellingen aan te laten sluiten bij SIVON, hebben zowel SIVON als de raden aangegeven met OCW te willen werken aan een plan dat beter aansluit op de achtergrond van de motie (digitale veiligheid van alle leerlingen). In de brief is opgenomen dat de Kamer hier voor de zomer van 2024 over geïnformeerd wordt.
- Partijen in het veld vragen aandacht voor goede én veilige devices voor iedere leerling, die bekostigd worden door het rijk. Aangezien daar op dit moment geen dekking voor is, is in de brief de huidige beleidslijn gehanteerd.
- Voor brancheorganisatie van uitgeverij (MEVW) geldt dat zij de lijn t.a.v. leermiddelen herkennen. MEVW vraagt daarbij extra aandacht voor de

prijsonwikkeling van leermiddelen ten opzichte van de stijging lumpsum die scholen ontvangen en de kosten voor innovatie van leermiddelenmakers. OCW neemt dit punt mee in het onderzoek naar kostenontwikkeling van leermiddelen.

- Vanuit Kennisnet en lopende (Groeifonds)programma's is gewezen op enkele inhoudelijke onvolkomenheden, deze zijn verwerkt in deze versie van de brief.
- Afstemming met het Lerarencollectief heeft niet plaatsgevonden, aangezien het bestuur van het Lerarencollectief haar opdracht op 7 juni heeft teruggegeven aan de leden.
- Voor mbo/ho wordt gelijktijdig aan een digitaliseringsagenda gewerkt die op zijn vroegst in het najaar van 2023 verwacht wordt.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Geen.